

Resultaten DVN Diabeteszorg Monitor 2008

Resultaten van het onderzoek
'Ontvangen mensen met diabetes type 2 de juiste zorg'

VREELANDGROEP
ORGANISATIE ADVISEURS

Resultaten DVN Diabeteszorg Monitor 2008

Resultaten van het onderzoek
'Ontvangen mensen met diabetes type 2 de juiste zorg'
(november 2008)

Baarn, 12 december 2008

Vreelandgroep Organisatieadviseurs, Baarn
Diabetesvereniging Nederland, Leusden
November 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Responses	5
2.1	Zorgstandaard	5
2.2	Doelgroep	5
2.3	Tijdspad	5
2.4	Opzet vragenlijst	6
3	Profiel respondenten	7
4	Resultaten die opvallen	10
4.1	Het hebben van een zorgplan	10
4.2	Streefwaarde bloedglucose	12
4.3	Bekendheid met Hba1Ac waarde	14
4.4	Jaarlijkse uitgebreide controle	14
4.5	Aanpassen leefgewoontes	18
4.6	Zorgplan aanpassen	19
4.7	Afwijken van de richtlijnen mbt controles	19
5	Overige resultaten	21
5.1	Onderdelen 3-maandelijke controle	21
5.2	Onderdelen uitgebreidere controle (1 keer per jaar)	21
5.3	Problemen met het hart	22
5.4	Problemen met de voeten	22
5.5	Doorverwijzing naar diëtist	23
5.6	Mensen met diabetes en slikken van tabletten	23
5.7	Medicijnen	23
6	Zorgverleners	26

1 Inleiding

Dit rapport bevat de resultaten van de vragenlijst ‘Ontvangen mensen met diabetes type 2 de juiste zorg’.

Met deze vragenlijst wil Diabetesvereniging Nederland (DVN) aan mensen met diabetes type 2 vragen hoe zij de ontvangen zorg ervaren; sluit deze zorg voor type 2 aan op de richtlijnen die DVN met de zorgverleners hebben afgesproken in de “Zorgstandaard diabetes type 2”.

DVN heeft het plan om in 2009 de vragenlijst nogmaals te laten invullen om te zien of de uitvoering van de zorg verandert. DVN werkt er hard aan om de patiënt mondig te maken en daagt de zorgverlener uit, continu de beste zorg te leveren.

Het onderzoek is uitgevoerd door Vreelandgroep Organisatieadviseurs in samenwerking met Diabetesvereniging Nederland.

2 Responses

2.1 Zorgstandaard

De vragenlijst is gebaseerd op de zorgstandaard.

2.2 Doelgroep

Doelgroep van de vragenlijst was iedereen met diabetes type 2. Om deze doelgroep te benaderen, zijn 2 wegen bewandeld:

1. persoonlijke uitnodiging
2. publieke bekendheid geven aan de vragenlijst

Ad. 1 Persoonlijke uitnodiging

Alle leden van de Diabetesvereniging, waarvan een mailadres bekend was, zijn via de mail persoonlijk uitgenodigd om aan de vragenlijst mee te doen. Er waren 17.361 mailadressen beschikbaar. Hiervan waren 1.700 mailadressen niet correct. 6.077 mensen hebben via deze manier de vragenlijst ingevuld.

Ad. 2 Publieke bekendheid aan vragenlijst

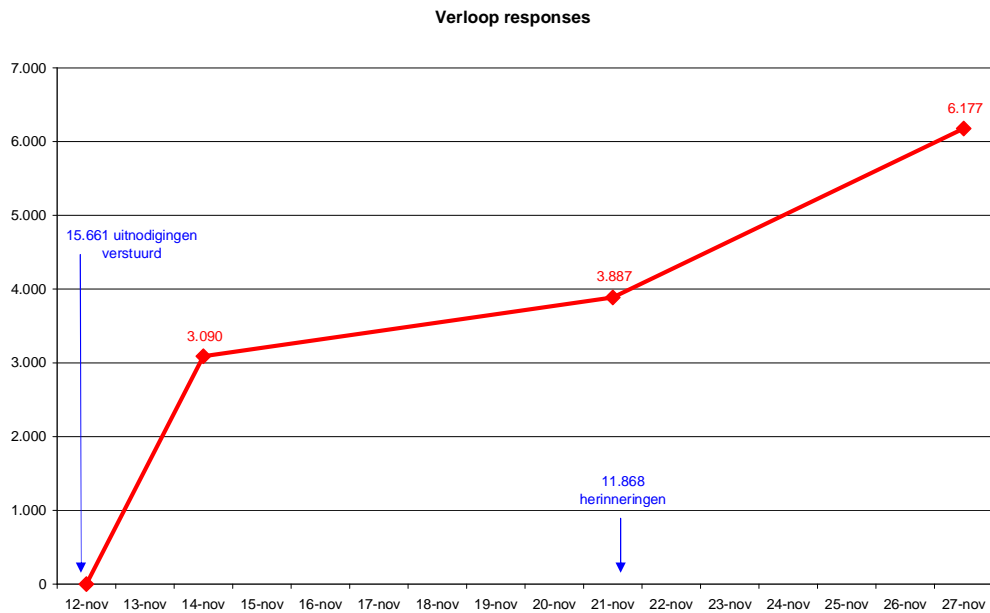
Op de website van de DVN stond een link naar de vragenlijst. Na registratie ontvingen deelnemers een persoonlijke link waarmee ze de vragenlijst konden invullen. Via diverse kanalen, waaronder een paginagrote advertentie in de Telegraaf op 23 november 2008 en door publiciteit via de websites www.diabetesfonds.nl, www.leefwijzer.nl, de sites van de lidorganisaties van de NPCF en nog enkele websites van patiënten- en ouderenorganisaties, is bekendheid gegeven aan de aanwezigheid van deze link. 100 mensen hebben via deze manier de vragenlijst ingevuld.

In totaal zijn er 6.177 ingevulde vragenlijsten ontvangen.

Omdat de vragenlijst alleen mensen met diabetes type 2 betrof is dit in de eerste vraag gevraagd. Uiteindelijk bleven er 4.912 bruikbare vragenlijsten van mensen met diabetes type 2 over.

2.3 Tijdspad

De vragenlijst is 15 dagen online actief geweest, van 12 tot 26 november 2008. Na 9 dagen is een herinneringsmail gestuurd aan iedereen die geregistreerd was om de vragenlijst in te vullen en deze nog niet ingevuld had. Het verloop van het aantal responses is te zien in onderstaande figuur.

De vragenlijst is online uitgezet.

2.4 Opzet vragenlijst

De vragenlijst is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Afhankelijk van ingevulde antwoorden werden vragen wel of niet zichtbaar.

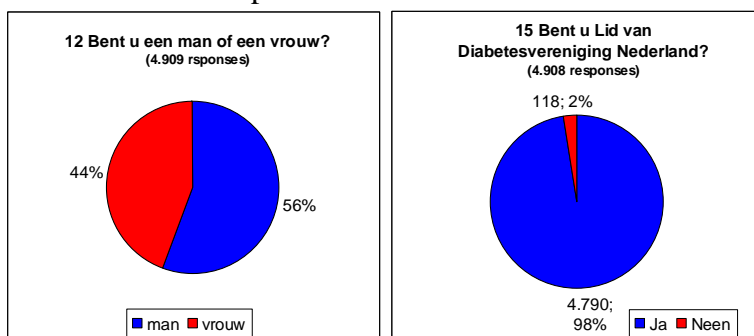
1. Over u
2. Activiteiten in de eerste 6 maanden
3. Plan voor behandeling
4. Controles
5. Andere zorgverleners
6. Leefstijl
7. Medicijnen
8. Klantvriendelijkheid van uw zorgverleners
9. Gesprek met uw zorgverleners
10. Samenwerking tussen uw zorgverleners
11. Relatie met uw zorgverleners

De hele vragenlijst is te vinden in bijlage 1.

3 Profiel respondentent

Onderstaande figuren tonen een aantal gegevens over de mensen die de vragenlijsten hebben ingevuld.

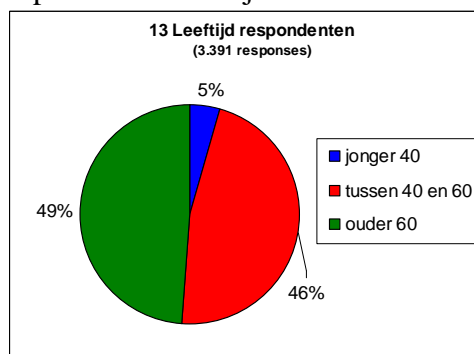
- 56% van de respondenten is man, 44% is vrouw
- 98% van de respondenten is lid van DVN

- Leeftijd**

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 59 jaar.

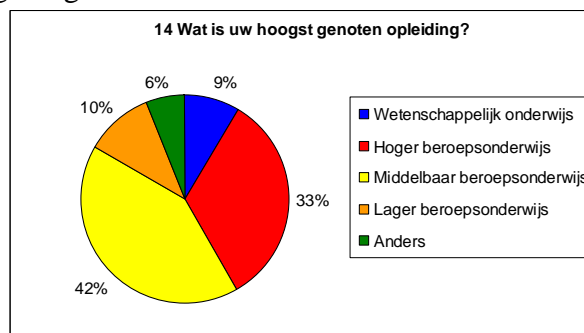
- 5% Jonger dan 40 jaar
- 46% Tussen 40 en 60 jaar
- 49% Ouder dan 60 jaar

- Opleidingsniveau**

Het opleidingsniveau van de respondenten is divers. 75% heeft hoger of middelbaar beroepsonderwijs gevolgd.

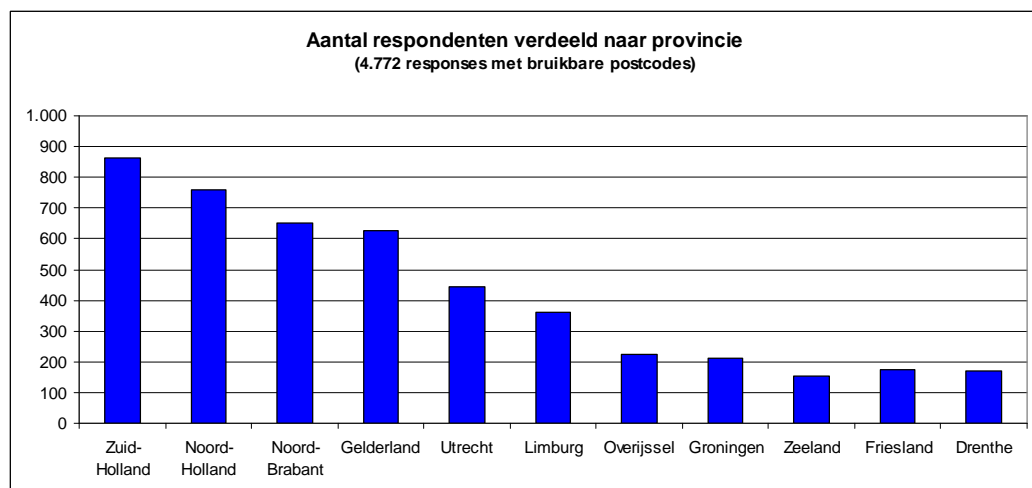
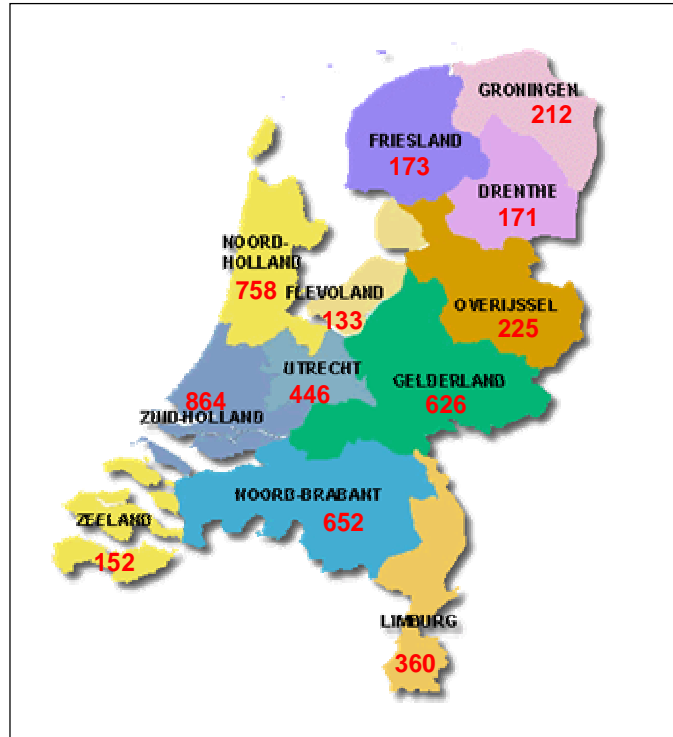
- 10% LBO
- 42% MBO
- 33% HBO
- 9% WO
- 6% anders

- Onderstaande figuur toont waar de respondenten vandaan komen.

Woongebied respondenten

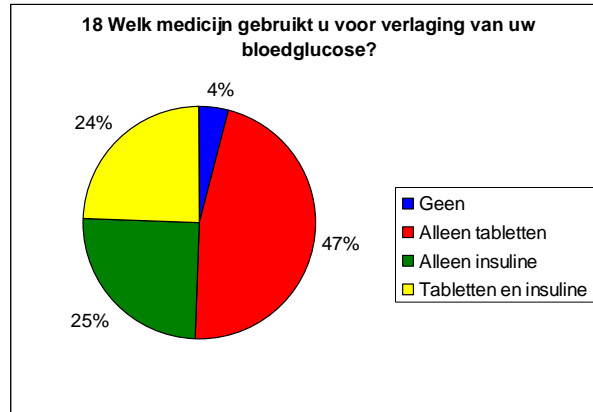
19% Zuid Holland
 16% Noord Holland
 14% Noord Brabant
 13% Gelderland
 10% Utrecht
 8% Limburg
 5% Overijssel
 5% Groningen
 3% Zeeland
 4% Friesland
 4% Drenthe
 3% Flevoland

□ **Medicijngebruik**

47% van de mensen met diabetes type 2 gebruikt alleen tabletten.

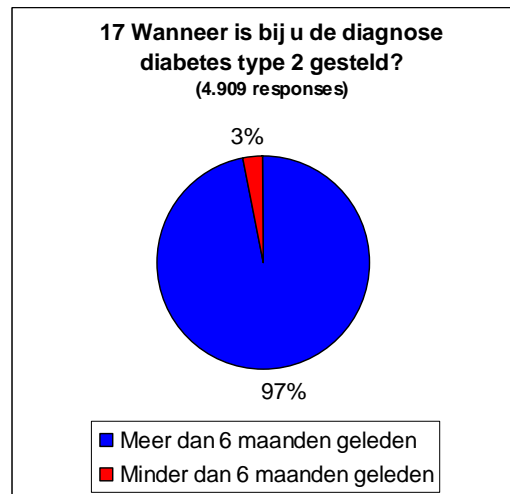
- 4% geen medicijnen
- 47% tabletten
- 25% insuline
- 24% tabletten en insuline

□ **Diagnose diabetes type 2 gesteld**

3% van de respondenten (152) met diabetes type 2 heeft dit minder dan 6 maanden geleden gehoord.

- 3% minder dan 6 maanden
- 97% meer dan 6 maanden

Van de mensen die minder dan 6 maanden geleden hebben gehoord dat ze diabetes type 2 hebben, is/ zijn bij

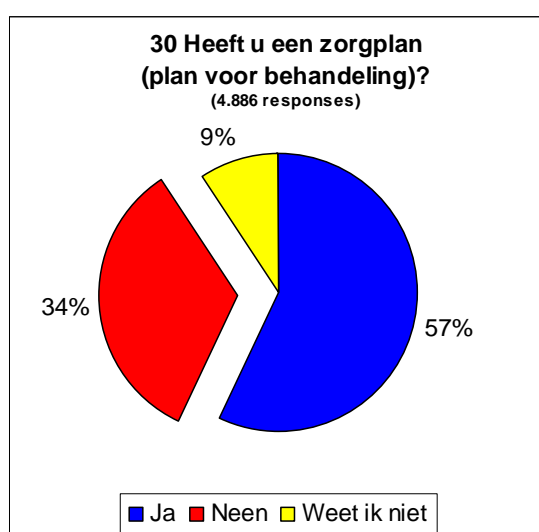
- 66% een uitgebreid onderzoek uitgevoerd
- 58% gecontroleerd of ze problemen met de voeten hebben
- 68% de ogen onderzocht
- 49% een fundusfoto (foto van netvlies) gemaakt

4 Resultaten die opvallen

4.1 Het hebben van een zorgplan

34% van de respondenten geeft aan geen zorgplan (plan voor behandeling) te hebben waarin individuele behandeldoelen en -afspraken voor diabetes worden vastgelegd, of de respondent weet niet dat hij het heeft.

57% heeft een zorgplan
34% heeft geen zorgplan
9% weet het niet

Er is geen relatie tussen de leeftijd van de respondenten en het wel of niet hebben van een zorgplan.

Ook is er geen relatie tussen het opleidingsniveau en het wel of niet hebben van een zorgplan.

Van 63% van de respondenten (3.228) die zeggen een zorgplan te hebben of dit niet weten, geeft 90% (2.897 respondenten) aan het zorgplan samen met de zorgverleners te hebben afgestemd.

90% zorgplan afgestemd met zorgverleners
 10% zorgplan niet afgestemd met zorgverleners

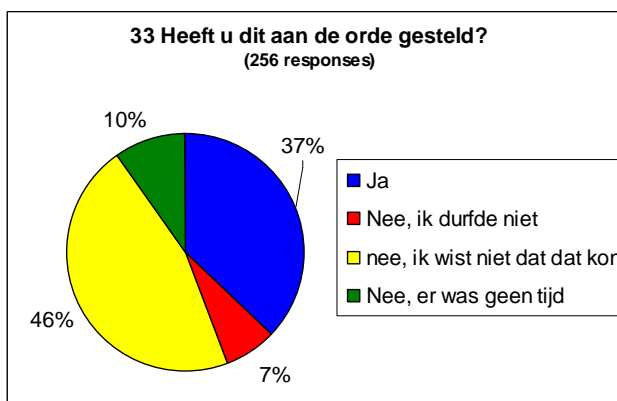
8% van de respondenten (256) zegt een zorgplan te hebben dat niet goed aansluit bij zijn wensen, behoeften en mogelijkheden.

8% zorgplan sluit niet aan
 92% zorgplan sluit aan

Van deze respondenten (256) heeft slechts 37% dit aan de orde gesteld. De rest durfde niet, wist niet dat hij het aan de orde kon stellen of zegt dat er geen tijd meer voor was.

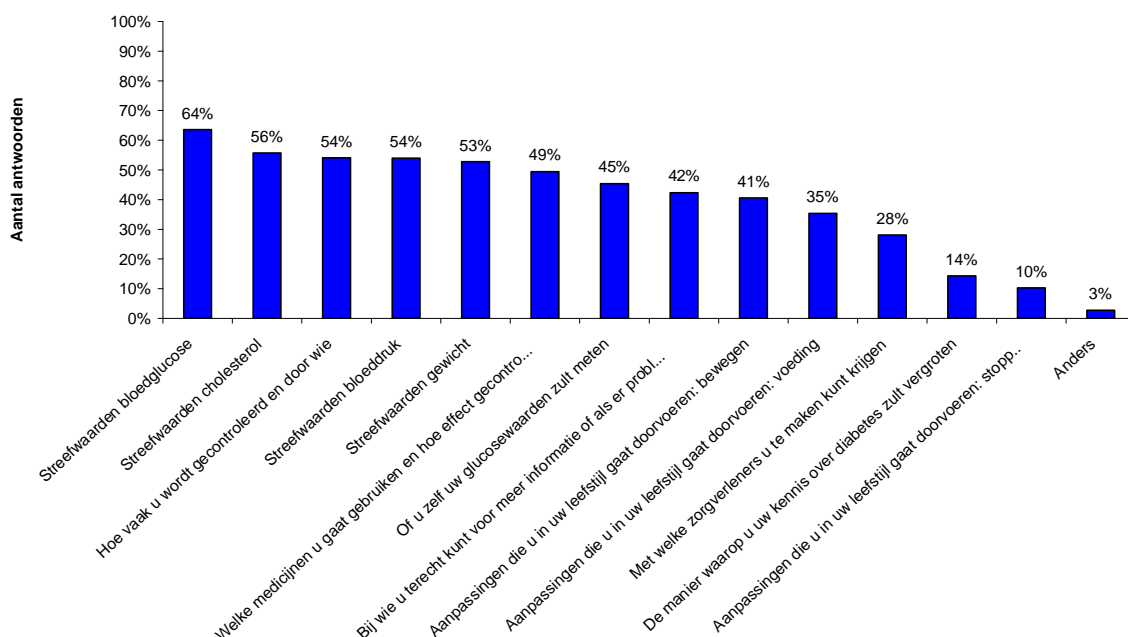
37% heeft dit aan de orde gesteld
 7% durfde het niet aan de orde te stellen
 46% wist niet dat hij het aan de orde kon stellen
 10% zegt dat er geen tijd was om aan de orde te stellen

4.2 Streefwaarde bloedglucose

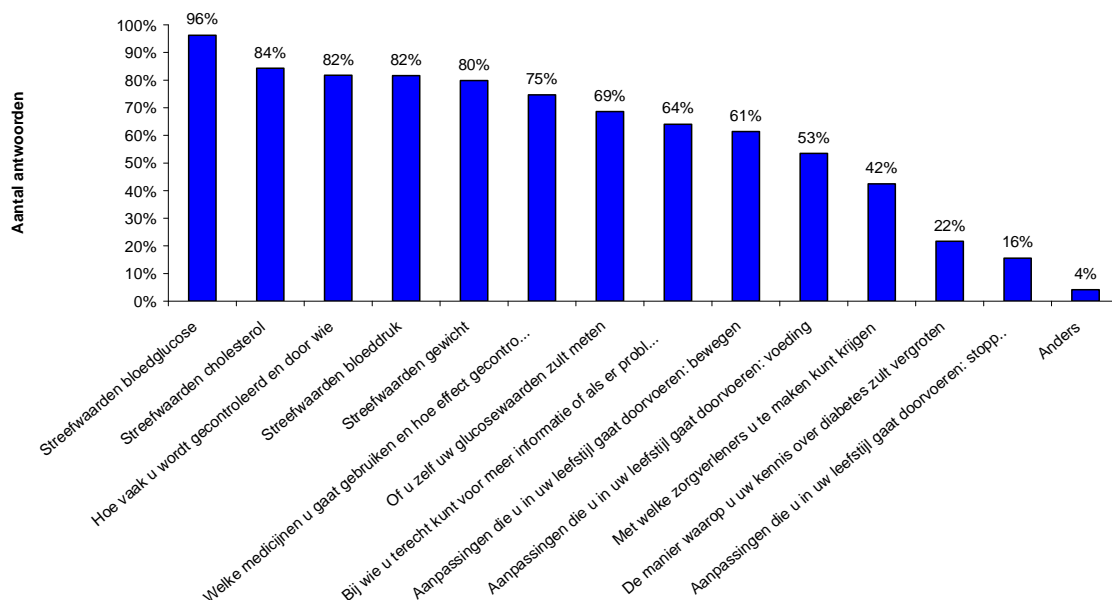
1 op de 3 patiënten kent de eigen streefwaarde voor bloedglucose niet. Deze waarde speelt een belangrijke factor bij complicaties, zoals hart- en vaatziekten en problemen met de ogen, de zenuwen, de voeten en met de nieren (3.108 respondenten antwoordden positief. Dit is 64% van het totaal)

34 Welke onderdelen komen in uw zorgplan (plan voor behandeling) aan de orde? (4.886 responses)

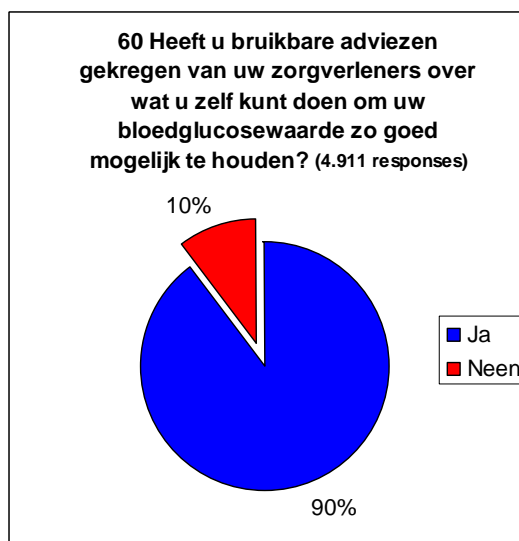
Als de respondent een zorgplan heeft of dit niet weet (3.230 respondenten), staat bij 96% van de ondervraagden de streefwaarde voor bloedglucose in het zorgplan.

34 Welke onderdelen komen in uw zorgplan (plan voor behandeling) aan de orde? (3.230 responses)

10% van de respondenten (509) geeft aan geen bruikbare adviezen te krijgen van de zorgverlener over wat men zelf kan doen om de bloedglucosewaarde zo goed mogelijk te houden.

10% geen bruikbare adviezen
90% bruikbare adviezen

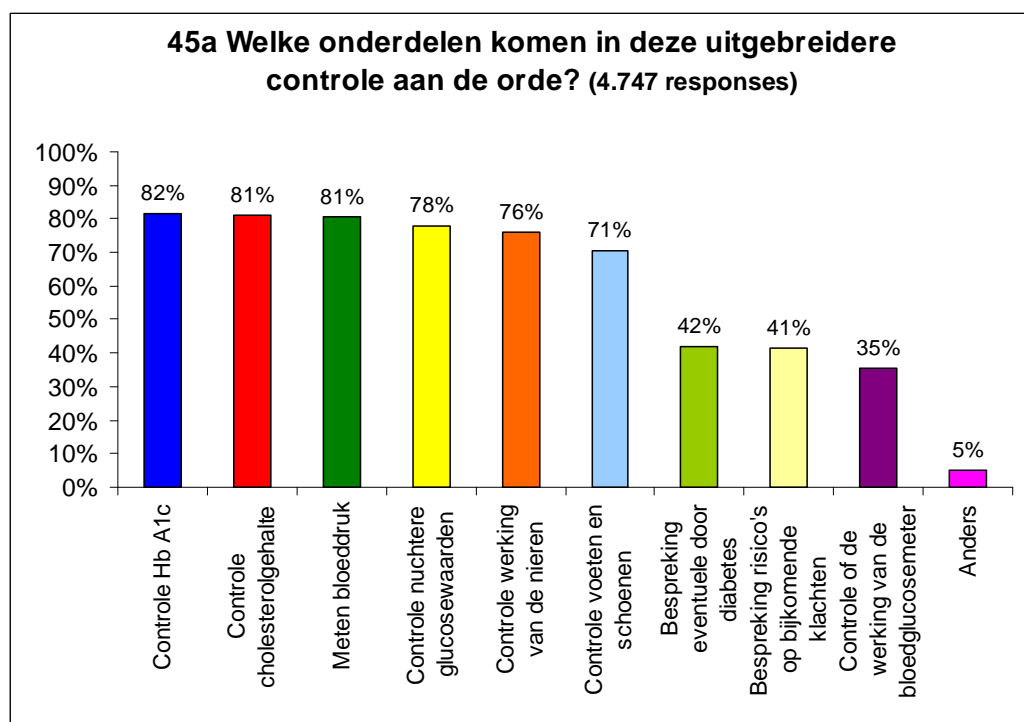
4.3 Bekendheid met Hba1Ac waarde

Bij 18% mensen wordt de Hba1Ac-waarde niet gemeten.

18% weet niet wat de Hba1Ac-waarde is, volgens DVN. Dit is een van de belangrijkste waarden die gemeten moet worden. HbA1c geeft een indruk van de bloedglucosewaarden gedurende de laatste zes tot acht weken.

15% krijgt geen jaarlijkse uitgebreide controle (715 respondenten);
4% van de mensen die een uitgebreide controle krijgen, wordt de Hba1Ac-waarde niet gemeten (161 respondenten).

In totaal krijgen 876 respondenten geen controle van de Hba1Ac-waarde: 18%.

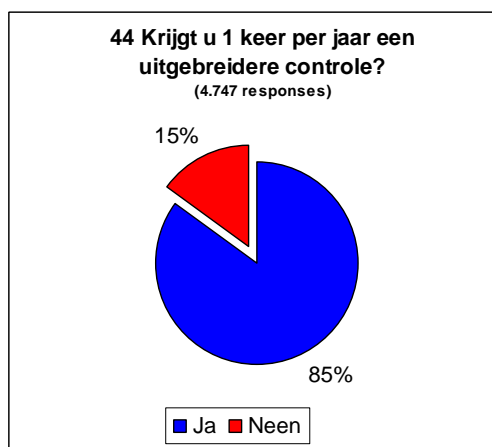

4.4 Jaarlijkse uitgebreide controle

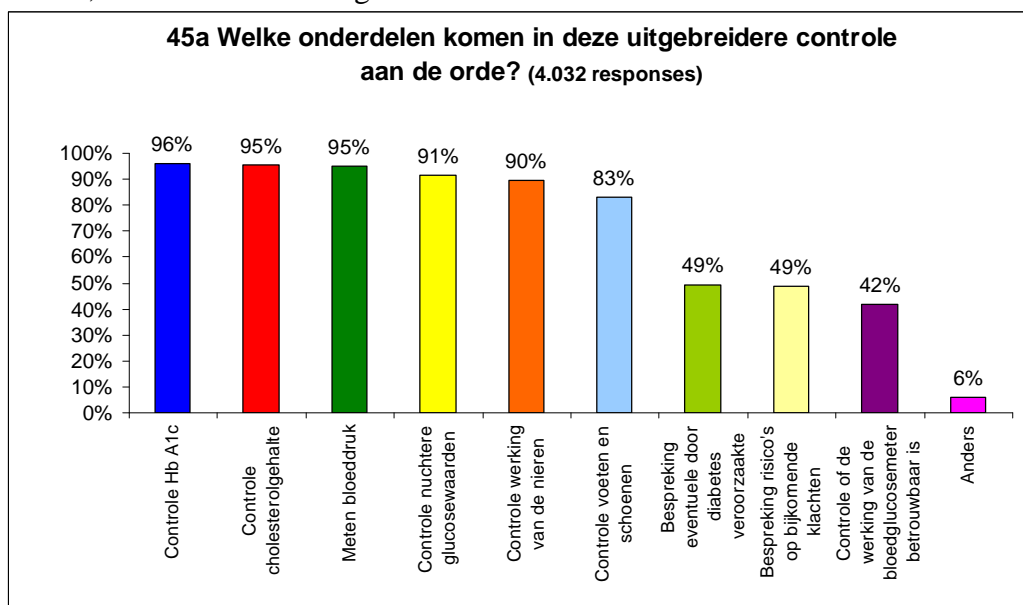
85% van de respondenten wordt jaarlijks uitgebreider onderzocht, maar ogen, nieren, voeten, hart en vaten, bloedwaarden en spuitplaatsen worden niet altijd standaard onderzocht;

- Uitgebreidere controle
85% van de respondenten (4.032) geeft aan één keer per jaar een uitgebreidere controle te krijgen.

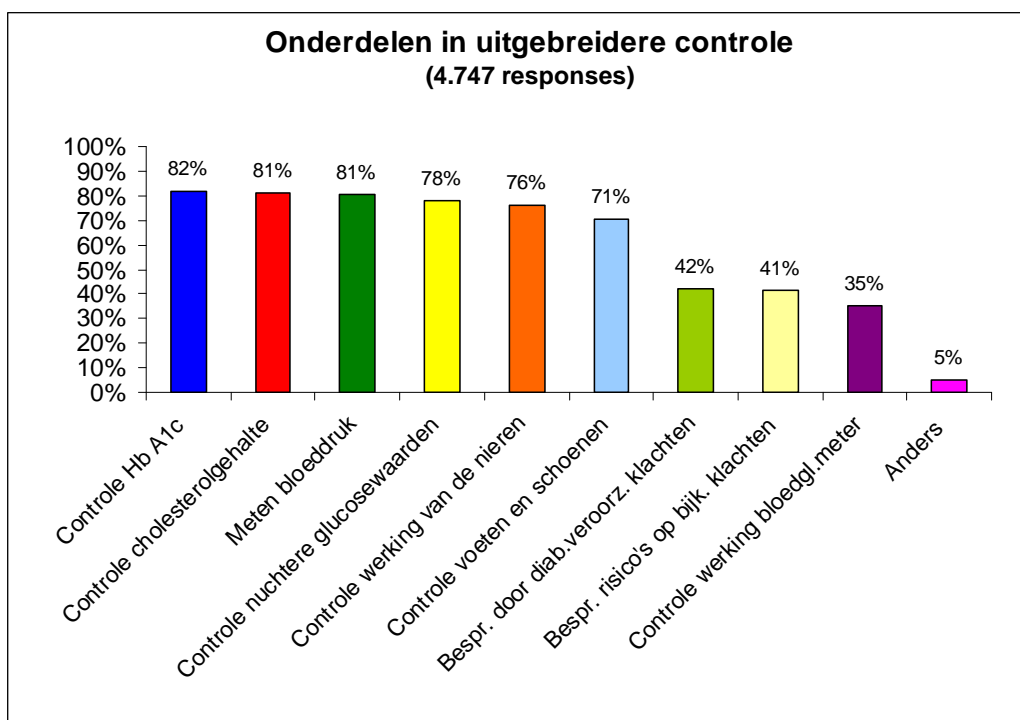
85% uitgebreidere controle
15% geen uitgebreidere controle

- Inhoud uitgebreidere controle
Hoe vaak bepaalde onderdelen in deze uitgebreidere controle aan de orde komen, laat onderstaande figuur zien.

- Inhoud uitgebreidere controle
Onderstaande figuur toont bij hoeveel procent van de mensen dit onderdeel aan de orde komt. (Hierbij zijn alle respondenten meegenomen, ook de respondenten die aangegeven hebben geen uitgebreidere controle te krijgen.)

‘Harde’ feiten worden over het algemeen besproken:

82% Controle HbA1c
81% Controle cholesterolgehalte
81% Meten bloeddruk
78% Controle nuchtere glucosewaarden
76% Controle werking nieren
71% Controle voeten en schoenen

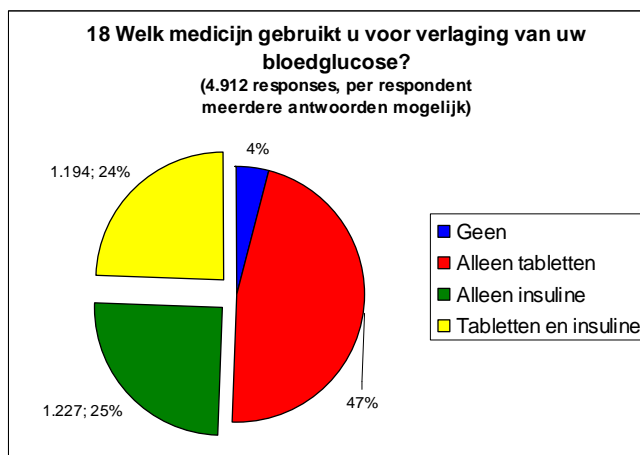
De ‘zachte’ feiten komen duidelijk veel minder aan bod:

42% Bespreking eventuele door diabetes veroorzaakte klachten
41% Bespreking risico's op bijkomende klachten
35% Controle of de werking van de bloedglucosemeter betrouwbaar is
5% Anders

- Controle spuitplaatsen in uitgebreidere controle
49% van de respondenten (2.421) spuit insuline voor verlaging van de bloedglucose. Hiervan geeft 81% (1.970 respondenten) aan één keer per jaar een uitgebreidere controle te krijgen.

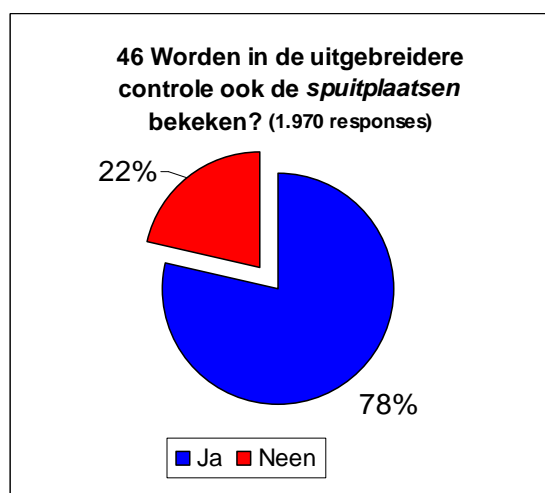
49% van de respondenten spuit insuline voor verlaging van de bloedglucose

81% krijgt één keer per jaar een uitgebreidere controle

In deze uitgebreide controle worden bij 22% (424 respondenten) de spuitplaatsen niet bekeken.

Bij 22% worden de spuitplaatsen niet bekeken.

4.5 Aanpassen leefgewoontes

Een op de drie patiënten heeft moeite met het aanpassen van de leefgewoontes en wordt hierbij niet adequaat ondersteund.

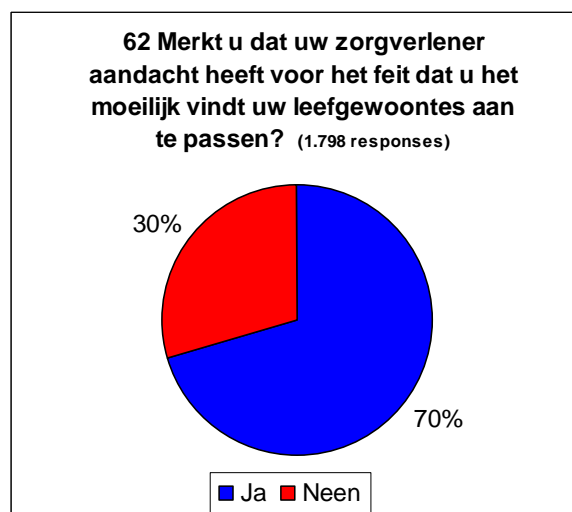
37% van de respondenten (1.798) geeft aan moeite te hebben met het aanpassen van leefgewoontes.

37% moeite met aanpassen
63% geen moeite met aanpassen leefgewoontes

Van de respondenten die aangeeft moeite te hebben met het aanpassen van leefgewoontes geeft 30% (535 respondenten) aan niet te merken dat de zorgverleners hier aandacht voor heeft.

30% merkt niks van aandacht van zorgverlener
70% merkt dat zorgverlener aandacht voor heeft

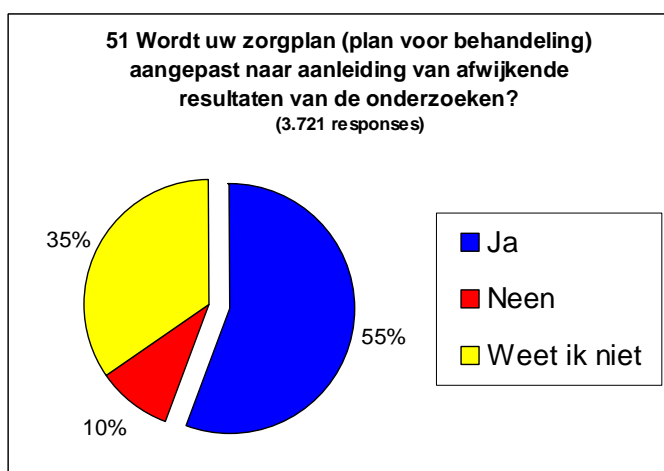

4.6 Zorgplan aanpassen

Indien bij onderzoeken de streefwaarden niet gehaald worden, passen patiënt en zorgverlener slechts in 55% van de gevallen het zorgplan aan om de waarden wél te halen.

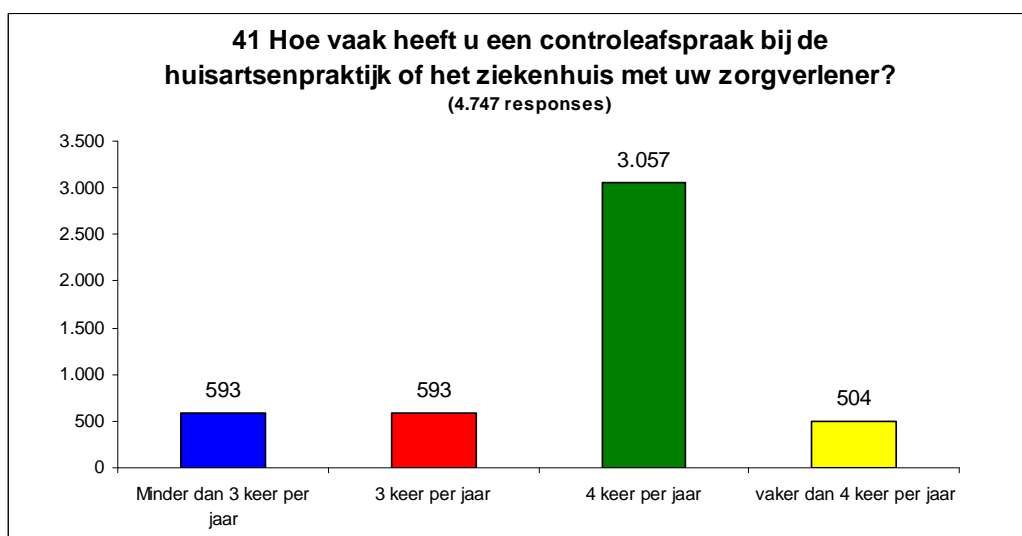
55% van de respondenten (2.063) geeft aan dat het zorgplan aangepast wordt naar aanleiding van afwijkende resultaten van de onderzoeken.

55% aanpassing zorgplan
35% weet niet
10% niet aangepast

4.7 Afwijken van de richtlijnen mbt controles

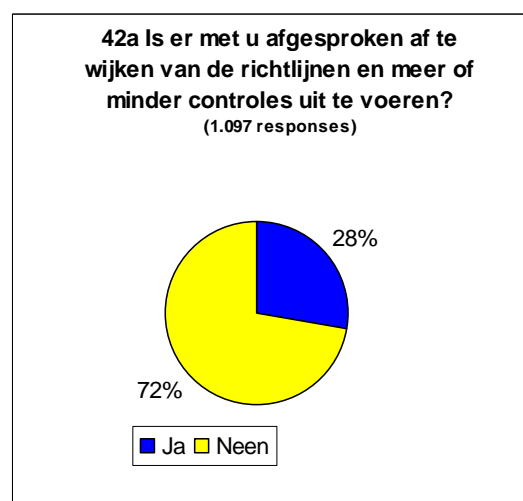
Onderstaande figuur toont het aantal controles per jaar dat de respondenten hebben aangegeven¹. In totaal geven 1.079 respondenten aan minder dan 3 of vaker dan 4 keer per jaar een controle (23%) te krijgen.

¹ Vraag betreft alleen mensen die langer dan 6 maanden weten dat ze diabetes type 2 hebben.

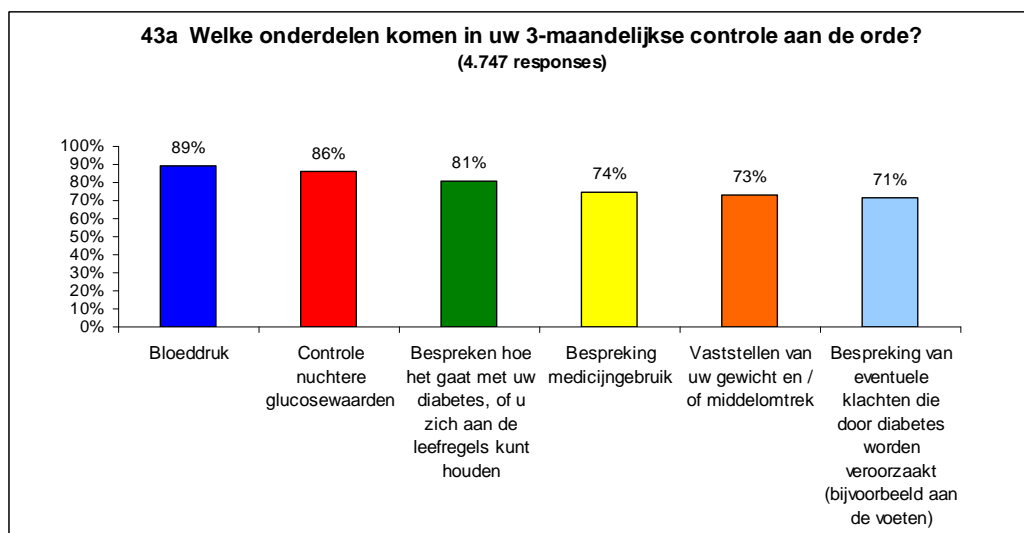
Van de groep respondenten die minder dan 3 keer en vaker dan 4 keer per jaar een controleafspraak heeft, geeft 28% (306 respondenten) aan afgesproken te hebben af te wijken van de richtlijn en dus 72% (791 respondenten) heeft niet afgesproken af te wijken van de richtlijn

72% niet afgesproken af te wijken van richtlijn
28% afgesproken af te wijken van richtlijn

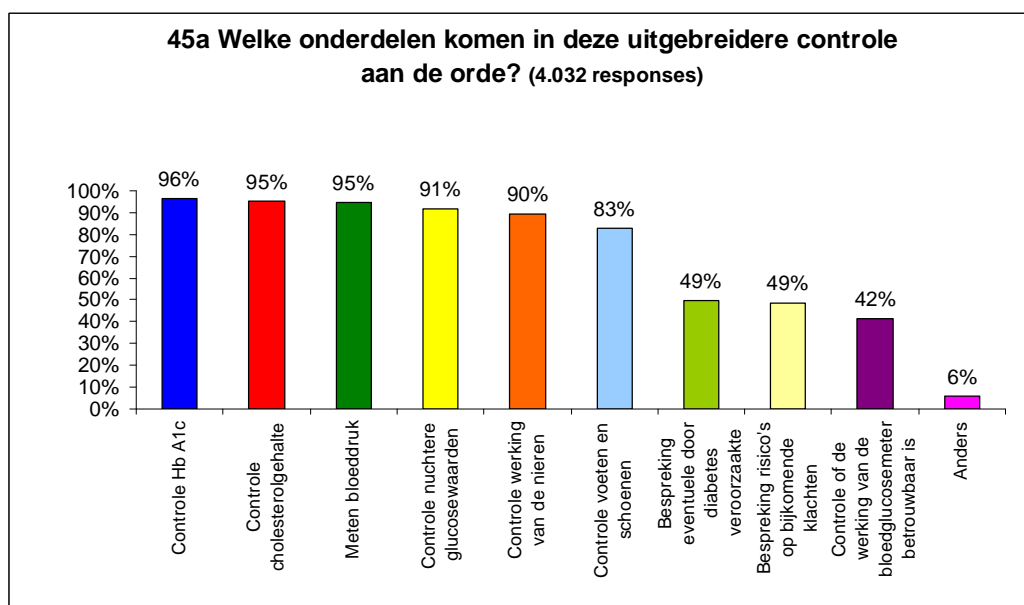

5 Overige resultaten

5.1 Onderdelen 3-maandelijke controle

5.2 Onderdelen uitgebreidere controle (1 keer per jaar)

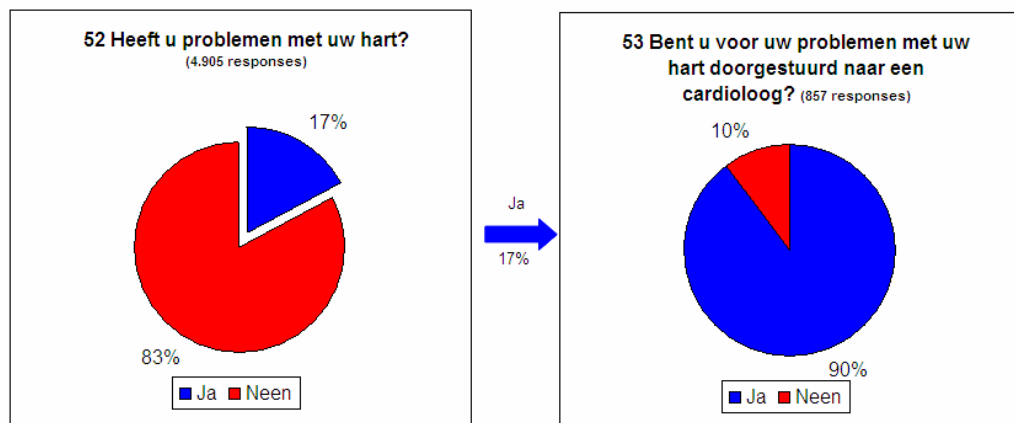

- 18% van de respondenten (3.881) komt minimaal 1 keer per jaar voor diabetes op het spreekuur bij de huisarts of internist.

- 27% van de respondenten (1.304) wordt minimaal één keer per jaar doorverwezen naar de diëtist.
- 95% van de respondenten (4.505) krijgt minimaal eenmaal per twee jaar een oogcontrole.
- 54% van de respondenten (2.580) geeft aan dat tijdens de controle van de ogen een foto van het netvlies wordt gemaakt.

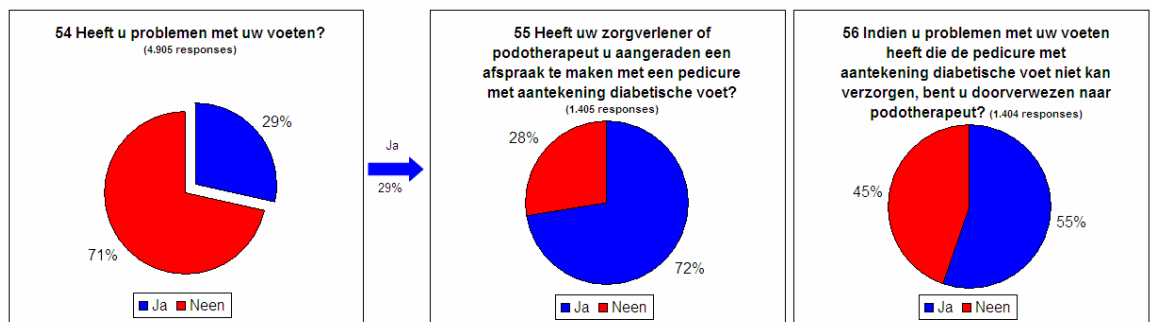
5.3 Problemen met het hart

17% van de respondenten (857) heeft hartproblemen.
 90% (770) daarvan is doorverwezen naar een cardioloog.

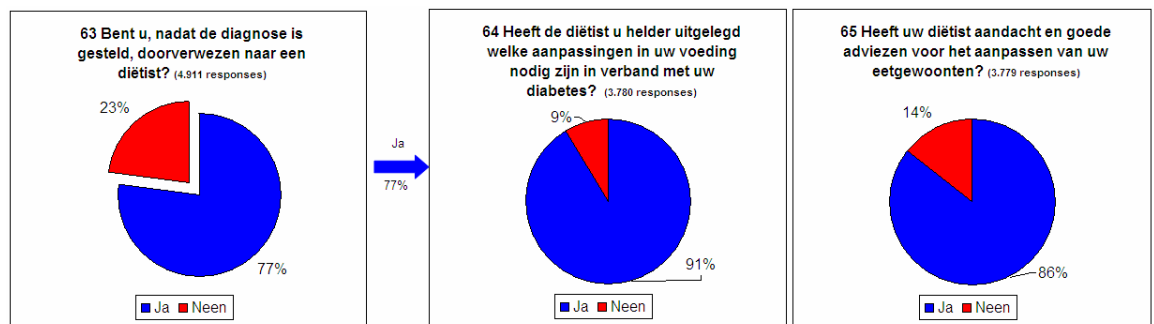
5.4 Problemen met de voeten

29% van de respondenten (1.405) geeft aan voetproblemen te hebben.
 72% van de respondenten is aangeraden een afspraak te maken met een pedicure met aantekening diabetische voet.
 Van degenen bij wie de problemen daar niet konden worden verholpen, is 55% (771) doorverwezen naar de podotherapeut.

5.5 Doorverwijzing naar diëtist

77% van de respondenten (3.780) zegt doorverwezen te worden naar de diëtist. Van deze groep vindt 91% (3.452) dat de diëtist helder heeft uitgelegd welke aanpassingen in de voeding nodig zijn. 86% (3.238) vindt dat de diëtist aandacht heeft voor de aanpassing van de eetgewoonten.

5.6 Mensen met diabetes en slikken van tabletten

Van de 2.190 mensen die langer dan 6 maanden weten dat ze diabetes type 2 hebben en tabletten slikken:

- Hebben 536 mensen problemen met de voeten (24%).
- Hebben 207 mensen minder dan 3 keer per jaar een controle (9%)
- Hiervan geven 47 mensen aan afgesproken te hebben af te wijken van de richtlijn (23%)
- Hebben 170 mensen vaker dan 4 keer per jaar een controle (8%)
- Hiervan geven 67 mensen aan afgesproken te hebben af te wijken van de richtlijn (39%)

5.7 Medicijnen

4.909 respondenten hebben onderstaande vragen mbt medicijnen ingevuld:

- Kreeg u cholesterolverlagers indien nodig?
76% ja
3% nee
21% nvt.
- Is er aandacht voor de werking en bijwerking van medicijnen?
87% ja
13% nee

- Is de uitleg van de apotheek duidelijk?
74% ja
26% nee
- Kunt u bij de apotheek makkelijk uw vragen stellen?
90% ja
10% nee
- Is de werking en noodzaak van het door u gebruikte type insuline aan u uitgelegd?
93% ja
7% nee
- Tevredenheid over uitleg bij spuiten van insuline
94% van de respondenten geeft aan tevreden te zijn over de uitleg, instructie en hulp bij het spuiten van insuline.

Bent u tevreden over deze uitleg?
94% ja
6% nee

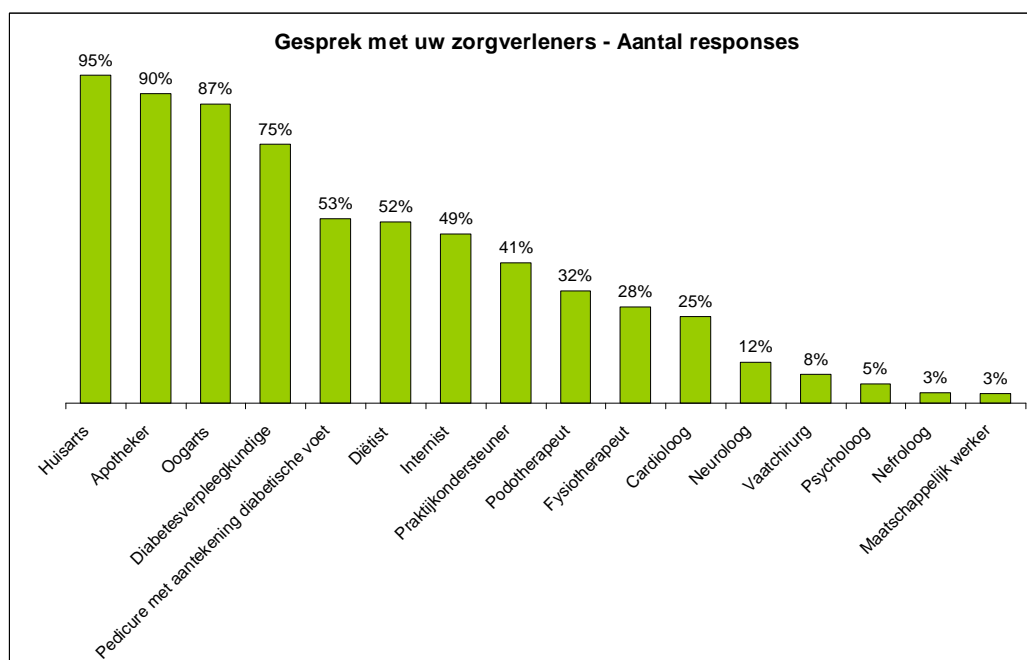
- Sluiten de adviezen van de zorgverleners op elkaar aan?
83% ja
17% nee
- Wordt u doorverwezen naar andere zorgverleners?
51% ja
49% nee
- Moet u uw verhaal vaak vertellen?
26% ja
74% nee

- Weten de zorgverleners onderling ook de uitslagen van onderzoeken van andere zorgverleners?
80% ja
20% nee

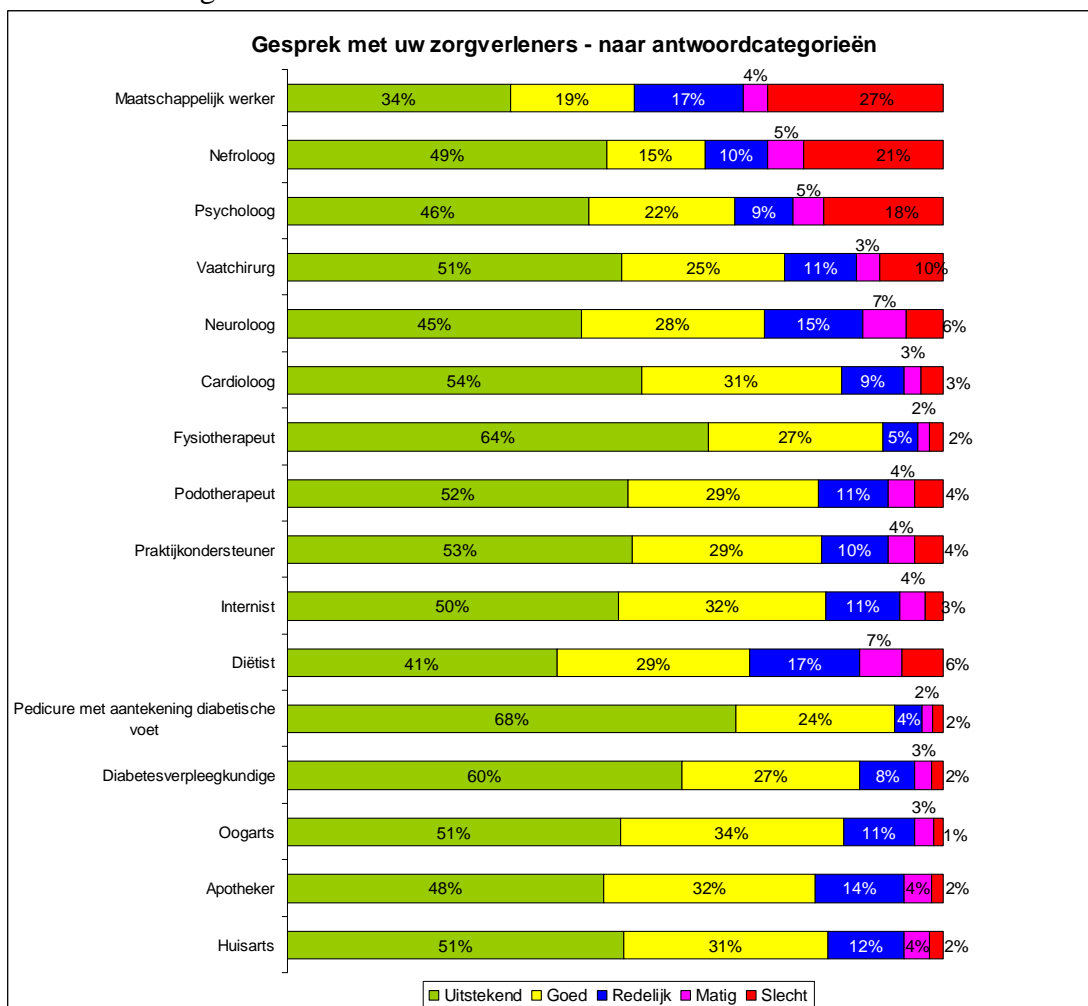
6 Zorgverleners

Onderstaande figuur toont met welke zorgverleners de respondenten te maken hebben.

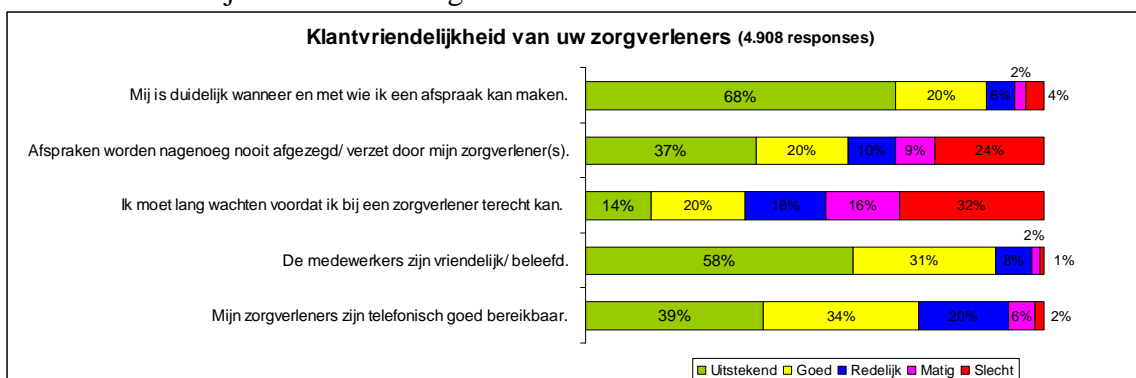
- 95% van de respondenten geeft aan contact te hebben met de huisarts
- 90% van de respondenten geeft aan contact te hebben met de apotheker
- enz..

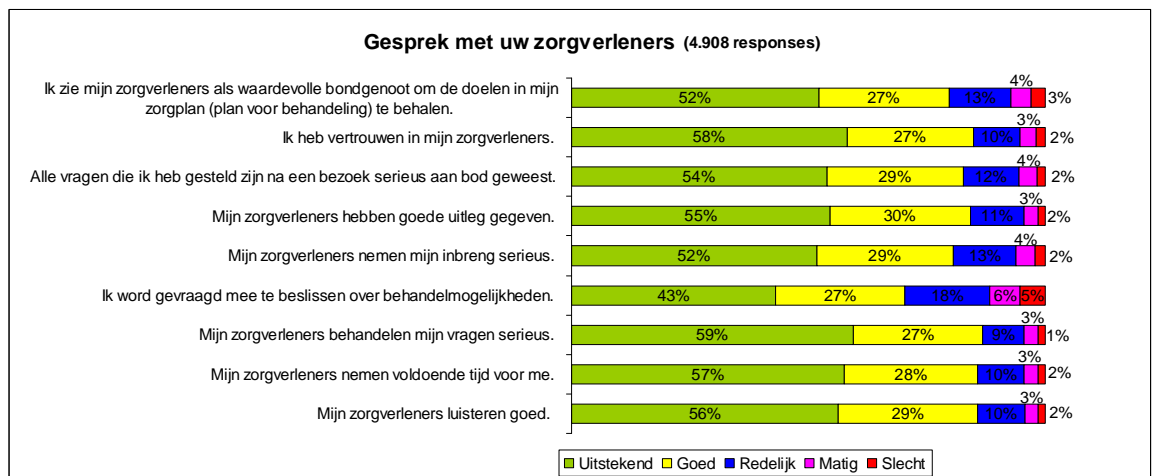

- Onderstaande figuur toont wat mensen vinden van de relatie die ze hebben met hun zorgverleners.

- De respondenten geven onderstaande antwoorden mbt de klantvriendelijkheid van de zorgverleners

Bijlagen bij:

Resultaten DVN Diabeteszorg Monitor 2008

Bijlagen

1 Vragenlijst

Bijlage 1   Vragenlijst ‘Ontvangen mensen met diabetes de juiste zorg?’
Onderzoek toegespitst op mensen met diabetes type 2

Welkom bij de vragenlijst ‘Ontvangen mensen met diabetes de juiste zorg?’
Onderzoek toegespitst op diabetes type 2’.

Diabetesvereniging Nederland (DVN), de patiëntenvereniging voor mensen met diabetes, vindt dat iedereen die diabetes heeft, de beste zorg verdient. Met deze enquête vragen wij u hoe u de ontvangen zorg ervaart; we willen hiermee onderzoeken of de zorg voor type 2 wordt geleverd volgens de richtlijnen die we met elkaar hebben afgesproken in de ‘Zorgstandaard diabetes type 2’.

Diabetesvereniging Nederland zal met de uitkomsten van dit onderzoek met de betrokken partijen, zorgaanbieders en zorgverzekeraars, gaan onderhandelen over verbeteringen in de zorg.

Het invullen van de enquête vergt maximaal tien minuten van uw tijd, maar u helpt de patiëntenvereniging om op te komen voor uw belangen. Mogen wij op u rekenen?

De enquête staat van 12 november tot 26 november online. De gegevens worden via de website automatisch opgeslagen voor verwerking. Indien u problemen heeft met het invullen van de enquête, stuurt u een e-mail aan info@dvn.nl. De resultaten van de enquête worden in december bekendgemaakt.

Bij voorbaat hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!